

Lapok egy sörgyári kártyapartiból Mindenki vesztesre áll?

Különleges helyzet elé került még a régi parlament, amikor — a törvényalkotás történetében először — döntésükkel államigazgatási felügyelet alá hozták vissza a Nagykanizsai Sörgyárat. Az érvelések között a legerősebb úgy szólt, hogy csak így lehet garantálni a korrekt, mindenki — tehát a gyár és az állam — számára egyaránt optimális privatizációs folyamatot. Sőt! Az intézkedés az atalkulási törvény próbájának is tekintették, mintegy példázatot adva a már készülő, új kormányának és hatalomának a gazdasági fordulat ellenőrizhetőségéről.

Azóta többször fordult a világ a Nagykanizsai Sörgyár körében is: a régi vezér már nincs hivatalában, és elvezert az ausztrál üzletember is, aki fente a fogát a gyárra, bár ezt ő méltánytalannak és igazságtalannak tartja. Nem is akar tudomást venni erről, levelekkel bombázza a miniszterelnöki hivatalt és személyes kihallgatást talpal ki magának a pénzügyminiszternél. Világosságra hívja a megnyerő kivant újságírókat és dekorált, vietnami vitézi mundryját mutogatja a televízióban. Am, mindközben csak egyet nem tud igazolni: valóban van-e pénté, tőkéje, korrekt-e üzleti híre, vitaldatlanul teszi-e mindez tulajdonosi esélyeit.

Varázslatos hordók

Hónapokon keresztül türelmes volt az Állami Vagyonügynökség. Többször módosították az opció határidejét, várták, hogy a megmozgató bankvilág — Ausztráliától, Hollandián keresztül Magyarországra — dokumentumokat, szolgálatot és ezzel együtt megindítja a pénzügyi tranzakciót, aminek következtében az ausztrál Leslie Mechtler alias Mechtler László, beülhet a tulajdonosi székbe és jobbjan helyet kínálhat az igazgató tanácsban a volt vezérigazgatónak, Beleki Józsefnek.

Lejárt minden határidő, de Mechtler úr nem bizonyult üzletképesnek, sőt a kibruktatott Beleki ténylegesen után nem kevesebb, mint 135 millió forint adóhátralékra bukkantak a gyár szakemberei.

De egyéb teher is szakadt rájuk! Még 1990. június 25-én tájékoztatást küldött Beleki József vezérigazgató és Róka József gazdasági vezérigazgató-helyettes az Állami Vagyonügynökséghez: „Les Mechtler úr, vállalatunk leendő tulajdonosa felajánlotta, hogy a vállalat megvásárlása előtt hajlandó rendelkezésünkre bocsátani ingyen egy KEG-hordótöltő-berendezést. A berendezés gyors üzembe állításával piaci pozíciókat megerősíthetünk, jelenleg ugyanis a konkurens gyárak környezetünkben már ilyen könnyen kezelhető, minőséget jobban tartó hordókban hozzák forgalomba hordós sereiket. A rendszer bevezetéséhez szükséges hordópark átmenetileg jelentős pénzügyi terhet jelent, de a vállalati eredményekét azon keresztül, hogy a hordópark beszerzése is kedvező, a betétdíjnál alacsonyabb áron történik, nem érinti negatívan.”

A bejelentésre „Tudomásul vettem, rendben!” áldását adta Tömpe István ügyvezető igazgató.

Beindult az üzlet. A Kay's Kereskedelmi ügynökség Kft. megkapta a megrendelést a sörgyártól. Darabonként 99,20 német márkát tündített fel az árban. Szakemberek hívták fel a figyelmet arra, hogy a megrendelő dátuma meglehetősen gyanús, de mindenképpen elgondolkoztató. Úgy tűnik, a dokumentumot antedatálták.

A Kay's ügynökség bizonyáni megbízást adott a Braueri Dendrída szállító cégnek. A rakományt 1990. július 7-én vámozták a Hungarocamion rakományjegyzékén. És ugyancsak egy rakományjegyzék tanúskodik arról, hogy a hordótöltő gépsor is átletpte a határt. Teljes súlya tízezer kilogramm. Az ára pedig tízezer német márká. A feladó cég a francia Lille városában található JFB Brasseries Semeuse. Így néz ki tehát az ingyen, ajándékba szállított gépsor.

De mennyit érnek a hordók? A németországi Hargeshaimben található Meuthen-Getränkemaschinen számláján már 99,20 márká szerepel darabonként. Ezt a papírt 1990. július 18-án állították ki! Tehát később, mint a rakományjegyzék. De meg ez is megelőzte egy korábbi jegyzék, amin a Vyncke cég jele szerepel. 1990. július 9-én ezeket az ötvenliteres hordók még csupán 53 márkát értek.

Hogyan varázslottak 53 márkás hordókból alig néhány nap alatt 99,20 német márkát érő hordókat? — kérdezték Nagykanizsán az üzletet eleve kritizáló szakemberek. De arra sem tudnak választ adni, vajon miért kellett eleve 53 márkát adni érte, ha azok annak a felét sem érték?

Két szakvélemény is becsúszott ugyanis a gyárba, amit már nem tudtak eltüntetni az üzletben érdekelt urak. A belgiumi Mechelemből a Koningen Astridaan tudatta, hogy a hordókat 1968 és 1974 között gyártották, ma már ilyenek nincsenek forgalomban. A Holstein Brauerei AG telefona pedig kimondja, hogy: „A fitting-je, a tömörítés és a persely között üregek keletkeznek, melyek biológiailag nem fogadhatók el. Ezek az előregedett KEG-ek (a hordók), a fent leírt hátrányuk miatt számunkra használhatatlanok.”

amikor éppen elutazik, hiszen soha nem tudható előre, mikor is toppan be újra.

A szálloda jóhiszeműségét igazolja, hogy tavaly november 19-én egyenesen Nagykanizsára küldték el az ausztrál üzletember számláját. Ennek végösszege 410 ezer 408 forint volt. Nem tartalmazta Mechtler úr korábbi kiadásainak listáját, hiszen csak szeptember 21-től, tehát mindössze két hónapon át regisztráltak a szállás, az étkezés, a telefon, a telefon díjakat, de feltüntettek a tételek között, hogy a kedves vendég mennyit költött italra, min- topan be újra.

Vásárlás módja

5.1. Fuvarlevelek alapján
VYNCKE G. DMS
RANKEMASCH
GmbH

5.2. DANUBIUS SZÁLLODA ÉS Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
(cégszerű aláírás)

5.3. DEM-vel megemeltett ár
esési árra vonatkozik

5.4. Beszerzéssel kapcsolatos

Arüérték: 17 07,90 Ft
Belföldi költség: 0,00 Ft
Fuvar AFA-val: 0,00 Ft
Vámérték: 0,00 Ft
Statisztikai: 14,00 Ft
AFA: 448,00 Ft
Bizomány: 378,00 Ft
AFA: 389 949,99 Ft
392 238,00 Ft
3 314 139,27 Ft

17 07,90 faktul

53,7 DM/stück

COMET

1980. július 18-án
Közvetített vétel

szelvény

1000 Ft

szelvény

szelvény

szelvény

Luxuszövevényesség

Nem jelentett különösebb számtani feladatot a kanizsai szakembereknek, hogy megismerjék a gyárak piaci pozícióját, jövőjét „javított” üzlet iszonyatos kárát.

Ez a furmányos és nagy biztonsággal lebonyolított üzlet nem kevesebb, mint 53 millió forintot vett ki a gyár zsebéből. A nemzeti elhivatottságból privatizálni készülő ausztrál üzletember zsebébe hordónként 46,20 német márká dagasztotta. Szorozuk ezt be 8748-al! Ez még akkor is sok, ha tudjuk, hogy a nyereségből ki kell vonni a különböző közvetítőknél, vámnál, adónál fuvardíjakban jelentkező járulékos költségeket.

De nem kellett nagyon búsuálni az üzlet bonyolítóinak, hiszen mindent összevetve minimálisan 19,5 millió forintot nyertek. És, hogy ezt a jótékony üzletet össze lehetett hozni, arra egy kiváló szövetség, a Cégbírságban Kay's Commercial Agency néven bejegyzett ügynökség adott védelmet. Ennek — csodák csodája — tagja Leslie Mechtler, ausztrál illetékességű személy és ügyvezető igazgatója az a Szilárdy Zoltán, aki — ki tudja miért? — bizonyáni megbízást adott a szállítóknak.

Ennél a pontnál jegyezték meg a dokumentumokat szolgáltató kanizsai szakemberek, hogy így lehetett felhízlalni az árat. Papíron keringett az áru, miközben már régen a gyár udvarán állt. A pénz pedig folyt. De folyt Budapestben is, a Gelléri Szállóban. Még tavaly tavasszal kerestük Mechtler urat a patinás hotelben. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy az üzletember a Nagykanizsai Sörgyár vendége. Szobáját akkor is fenntartják neki,

DANUBIUS SZÁLLODA ÉS Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
(cégszerű aláírás)

Vásárlás módja

5.1. Fuvarlevelek alapján
VYNCKE G. DMS
RANKEMASCH
GmbH

5.2. DANUBIUS SZÁLLODA ÉS Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
Gyógyüdülő Vállalat
(cégszerű aláírás)

5.3. DEM-vel megemeltett ár
esési árra vonatkozik

5.4. Beszerzéssel kapcsolatos

Arüérték: 17 07,90 Ft
Belföldi költség: 0,00 Ft
Fuvar AFA-val: 0,00 Ft
Vámérték: 0,00 Ft
Statisztikai: 14,00 Ft
AFA: 448,00 Ft
Bizomány: 378,00 Ft
AFA: 389 949,99 Ft
392 238,00 Ft
3 314 139,27 Ft

17 07,90 faktul

53,7 DM/stück

COMET

1980. július 18-án
Közvetített vétel

szelvény

1000 Ft

szelvény

szelvény

szelvény

bárra, mosodára, fénymásolásra, sőt még a portásdíj is terhelte a költségeket.

Csakhogy közben megsűrűsödött a levegő hazánkfia körül és jobbnak látta kifizetni a közel félmillió forintot számlát. Ha végig gondoljuk, mennyit nyert már az időközben bonyolított üzleten, aprópénznek tűnik az összeg. Tény, hogy érdekszövetség keletkezett a luxust teremtett neki.

A vagyonügynökség döntött: új pályázatot írnak ki a sörgyár privatizációjára. Ezen már nem óhajtott indulni Mechtler úr, miként azt kellő sürtettséggel a hangjában kijelentette. Bár bizonyíthatóan milliókat nyert a hónapokig húzódozó zsonglörködésével, mégis vesztesnek állítja be magát. Sőt, vesztesnek nevezi a nemzetgazdaságot is, hiszen olyan kiváló üzletembert fosztottak meg az ígéretek lehetőségétől, mint ő. Büsül most az egykori vietnami zsoldos.

Fura fegyverbarátság

Sokkal teteleesebben bizonyítható viszont a sörgyár vesztesége. Nyakukon az elavult gépsor, aminek javítására eddig is vagyontokat költöttek, a csak ócskavasnak tekinthető hordók ezrei és az adóhátralék. Ezen viszont már nem búsol az egykori vezérigazgató, Beleki József.

Ó mindenképpen nyert. Ha nem mást, egy fegyverbarátot. Szó szerint! Beleki József ugyanis nem mulasztotta el, hogy dicsekedjen a Munkásörvényben elölrített huszonöt esztendejével. Ez a dicsekvés akkor még, a régi parlament döntésének idején meglehetősen fenyegetően hangzott. Miként Mechtler úr kijelentése is, miszerint: a vietnami katonáskodása során — ahová önként jelentkezett — nem ejtett soha sem foglyot...

Nagykanizsán remélik, hogy ez a kártyaparti nem fajul dzsungelháborúvá.

Szendrel Lőrinc

Hírek a világgazdaságból

(Reuter) Az Orosz Föderáció Központi Bankjának elnöke, G. Matyuhin szerint a központi szövetet hatóságok nem rendelkeznek gazdasági reformprogrammal. A bankelnök Párizsban bankvezetők és üzletemberek találkozáján pénteken azt mondta, hogy a szövetet adó- és devizapolitika akadályozza a kereskedelmi kapcsolatok bővülését. A bankelnök kijelentette: a központi hatóságok ígéretet tettek arra, hogy az arany-, olaj- és drágakövesletek arányos részét a köztársaság rendelkezésére bocsátják, de ígéretüket nem tartották be.

(MTI) Már az ötödik hónapja folyamatosan emelkedik a csödbe jutott vállalatok száma Japánban: februárban 677 cég volt benyelve „lehúzni a rotót”. A szaktörök arra következtetnek, hogy a gazdasági növekedés üteme egyre nehezebben tartható tovább az országban a dráguló kamatok és az egyre szűkebb munkaerőhelyzet miatt.

(MTI) Március elején már több mint 112 ezer munkanélkülit tartottak nyilván Bulgáriában, miközben a szabad munkahelyek száma nem érte el a 11 ezret. Az állástalan diplomások száma már csaknem elérte a 16 ezret.

(DPA, Reuter, MTI) A Párizsi Klub pénteken úgy döntött, hogy elengedi Lengyelországot több mint 33 milliárd dolláros külföldi tartozásának a felét — jelentették be pénteken a francia fővárosban a gazdasági minisztérium részéről. Várhatóan hasonló mértékű csökkentésről döntenek a magánbankok is, írta pénteken a The Wall Street Journal. A lap szerint a kereskedelmi bankoknál fennálló, 11,5 milliárd dolláros lengyel adósság várhatóan 5,8 milliárddal csökken.

(MTI) A Nemzetközi Valutaalap (IMF) pénteken 394 millió dolláros kölcsönt írt meg Romániának Bulgária számára a következő 12 hónapra, a gazdasági reformprogram támogatására. Egyidejű döntés alapján Románia 205 millió dolláros hitelt hívhat le a megnövekedett olaj- és földgázimportköltségeiből származó hiány enyhítésére.

(AFP) Az amerikai Apple Computer számítástechnikai vállalat bejelentette, hogy Macintosh típusú személyi számítógépeknek árát — típusától függően — 10–31 százalékkal csökkenti. A cég „ar-offenzívája” még tavaly októberben kezdődött a Macintosh Classic típusú személyi számítógép kibocsátásával, amelynek ára jelenleg is 1000 dollár alatt van.

(MTI) A Fotex Rt. a magyar és kelet-európai magáncégek közül elsőként bocsát ki jelentős részvénypaketet a nemzetközi tőkepiacra. Egy londoni részvénykereskedő cég szervezésében most 14,3 millió részvényt ad el a cég 40,99 schillingért darabonként.

(AFP/AP) Az Exxon olajipari vállalat beleegyezett abba, hogy kártérítésként, illetve büntetésként 1,1 milliárd dollárt folyósít azoknak a környezetivédelmi károknak a helyreállítására, amelyeket Exxon Valdez nevű olajszállító tartályhajója okozott Alaszkaiban — közölte Eric Rehmann, az alaszka kormány szóvivője.

Továbbra is élénk a pesti tőzsde

Két héttel ezelőtti rekordforgalom, amely árfolyamteréken számolva meghaladta a háromszázmillió forintot, némiképp halványabbnak tűnteti fel az elmúlt hetet a Budapesti Értékpapírtőzsdén. Pedig, az év korábbi időszakát is figyelembe véve, ez a csomak hét, a maga négy tőzsdénapijával nagyonis élénk periódusnak tekinthető. A forgalom kedden hetvenmillió körül, s szerdán is hatvanmillió forint felett alakult, s a hagyományosan gyér forgalmú hétfői napon is megközelítette a harmincmilliót. Összességében a héten 403 üzletet kötöttek, mintegy hetvenmillió forint értékében, ami árfolyamteréken számolva 189 millió forintos forgalomnak felel meg.

A hét két sikerpapírja ezúttal is a Fotex és az IBUSZ volt. A Fotexnél két héttel ezelőtől 260 forintos csúcsot sikerült elérni. Hétfőn alacsonyabb szintről, 247 forinton környékéről indult az ár, amely fokozatosan emelkedett, de a nap végére is csak 251 forinton kúszott fel. Kedden, emelkedő forgalom mellett tovább javult az ár, 254 forintos átlag mellett ismét sikerült elérni a 260 forintot. A tendencia szerdán sem tört meg. Noha megint 255 forint környékén kezdődtek az üzletkötések, a tőzsdén végén három ügyletben 25 ezer darab részvény már 262 forinton került gazdához. A hét zárónapján, csütörtökön már innen indult az alku, majd egy-két forinttal még feljebb szökkent az ár, ezres tételek is elkelték a Fotex idei csúcsteljesítményét jelentő 265 forinton, s az átlagár is nagyon magas lett: 262 forint.

Szép teljesítményt könyvelhetett el az elmúlt héten az IBUSZ részvény is, noha forgalma meglehetősen alacsonyan maradt, jobbra csak néhány darabos tételek találtak új gazdára. Hétfőn megelőző pénteken elért maximumról, 5650 forintról indult a kereskedés, ez az ár azonban gyorsan elérte az 5750 forintot. Kedden már 5800 volt az alap, s a nap végére 5900-ra sikerült felmenni. Az újabb „álomhatárt”, a 6000 forintos tőzsdén szerdán sikerült elérni, s ez a szint csütörtökön is megmaradt. Ez annyit tesz, hogy a papír a 4900 forintos kibocsátási árhoz képest most valamivel több, mint 122 százalékon áll.

A kormány nem kér adósságszolgálati könnyítést

Ellenvéleményen egy független szakértői csoport

A kormány, a Magyar Nemzeti Bank, minden magyarországi feltehető tényező határozott álláspontja, hogy az országnak rendszeresen teljesítenie kell a hitelezőkkel szembeni fizetési kötelezettségeit — tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát Tarafás Imre, a Magyar Nemzeti Bank első elnökhelyettese.

Mindez az MNB vezető szakembere annak kapcsán szószolgált, hogy hangot kaptak olyan nézetek, miszerint könnyebb lenne a társadalomnak, ha a kormány adósságszolgálati könnyítést, a fizetési feltevélek megváltoztatását kérné a hitelezőtől. Olyan vélemények is napvilágot látnak, hogy az új vezetésnek nem kellene teljesítenie a régi rendszer által vállalt kötelezettségeket.

Tarafás Imre hangsúlyozta: a hitelezők a kölcsönt Magyarország számára, a Magyar Nemzeti Banknak nyújtották. Nincs arra lehetőség, hogy a rendszerváltásra hivatkozva, a kormány ne tegyen eleget öröklött kötelezettségeinek. Arról sem szabad elfeledkezni,

A hét nagy vesztese a korábbi időszak egyik sztárja, a Konzum részvény volt. Ez a papír két héttel ezelőtti, saját magához képest igen nagy forgalom mellett mintegy húsz százalékkal tudta javítani árfolyamát. A legutóbbi négy tőzsdénapon már csak összesen 16 ügyletben forgott ez a részvény — két hete, csak csütörtökön meghaladta ezt az üzletkötések száma —, s az árfolyama, amelyen ütemben emelkedett múltkor, olyan mértékben csúszott ismét vissza. Hétfőn még 53 500 forintot cserélt gazdát tiz papír — ez megközelíti a korábbi csúcst —, kedden aztán az ár üzlet nélkül ügylet esett, s 48 ezer forint zárt. Szerdán alig volt forgalom, s tíz részvényt ekkor már 45 ezer forintért is eladtak — ez a kibocsátási árnak éppen a fele —, s csütörtökön is inkább csak egy-két darabos tételeknek sikerült 47 ezret elérni. Igaz, az egyik üzletben 60 darab papírt is megvásároltak ezen az árfolyamon. Ez a nagy ingadozás persze hasznosítható.

A két hete ugyancsak látványos felszálló ágban levő Skála Coop-papírokat ezen a héten már alig keresték. Egy üzletben, mindösszesen 10 darab részvény cserélt gazdát, 29 ezer forintot áron. A korábban elért 32 ezer forinthez képest ez visszaesést jelent. A Sztráda-Skála már jobban szerepelt. Már hétfőn elérte a 24 ezer forintot — ami jobb ár, mint ami a korábbi héten volt —, kedden ezt megfellejték újabb ezer forinttal, szerdán pedig tucatnyi üzletben egyenesen 26 ezer forintot állapodott meg az ár.

A Szövetkezeti Sörgyár árfolyama a hét során lassan felfelé mozgott, szerdán már 23 ezer forintot is sikerült elérni, ám az ár csütörtökön ismét a 2240 forint magasságára csúszott vissza. A Dunaholding árnyaltnival jobban forgott, mint két hete, ám 22 200 forintnál most sem adtak többet érte. A MÜSZI-nek és élénkült némiképp a forgalma, s az ár is feljebb kúszott néhány száz forinttal a megszokott 14 ezer körüli szintről. Nitroil-papírt immár három hete egyáltalán nem sikerült eladni a Budapesti Értékpapírtőzsdén.

(zsaburi)

Osztózkodunk Önnel a húsvétvárás örömeiben: most rendkívüli akció keretében húsvéti engedményes vásáron választhat szereteteinek ajándékot:

**30 %-os árengedménnyel
egyes divatékszerekből,
kvarc karórákból,
faliórákból,
ajándéktárgyakból,
március 18-tól 30-ig**

az Óra-Ékszer boltokban
Budapest és vidéken egyaránt.

Óra-Ékszer
ajándék

00898

Megítélésük szerint gazdasági diplomáciai tárgyalások során el kellene érni az adósságállomány egy részének leírását. A másik részét — pénzügytechnikai eszközökkel — át lehetne alakítani: a rövid lejáratú hitelek hosszú lejáratúakká, más részét forintban fizetendővé, esetleg beruházási tőkét. Megfontolandó az is, hogy nem lenne célszerű kérni az adósság kis részének az átutemeztését.

Gidaí Erzsébet kijelentette: a Világbank, az Európai Közösség egyes szakemberei egyetértésű koncepciójukkal.